महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद, पुणे - ०१

जी.सी.सी. मूल्यमापन

शिक्षासूची - (Punishment)

परिशिष्ट - अ (Appendix- A)

प्राश्निक, छाननीकार, मुद्रित तपासणीस, नियामक यांनी परीक्षेच्या कामात काही चुका केल्यास त्यांचे विरुध्द खाली दिलेल्या तपशीलप्रमाणे कारवाई करण्यात येईल.

अ.क्र	चुकांचे स्वरुप (Category)	परीक्षा परिषदेने करावयाची कारवाई(Action to be taken by the M.S.C.E.)	
		पुर्वीची शिक्षासुची	प्रस्तावित शिक्षा सुची
१	प्रश्नपत्रिकेच्या मूळ प्रतीमध्ये गंभीर स्वरुपाच्या चुका आढळणे.	परत नियुक्ती करु नये.	संबंधितांची पुन्हा नियुक्ती करु नये. मूळ प्रतीमध्ये चूक आढळल्यास प्रथम छाननीकाराने प्राश्निकांचे निदर्शनास आणून द्यावी. १) छाननीकाराने चुक निदर्शनास आणून देऊनही प्राश्निकाने चुका दुरुस्त न केल्यास प्राश्निकास शिक्षा म्हणून परीक्षेच्या कामावर पुन्हा नियुक्त करु नये. संबंधित परीक्षेचे मानधन अदा करु नये. २) छाननीकाराने प्रश्नपत्रिका तपासल्या नंतरही चुका आढळून आल्यास प्राश्निक व छाननीकाराची पुन्हा नियुक्ती करु नये. तसेच दोघांना मानधन अदा करु नये.
२	समीक्षण केलेल्या उत्तरपत्रिकेत पडताळणीच्या वेळी चुका आढळून येणे.	पुढील ३ परीक्षांच्या कामासाठी नियुक्त करु नये.	पुढील ३ परीक्षांच्या संबंधीत सर्व कामासाठी परीक्षक व समीक्षक यांची नियुक्ती करु नये.

शिक्षासूची - (Punishment)

परिशिष्ट - ब (Appendix- B)

परीक्षकांनी (Examiner)/ पडताळणी परीक्षकांनी परीक्षेच्या कामात चुका केल्यास त्यांचेविरुध्द खाली दर्शविल्याप्रमाणे कारवाई करण्यात येईल.

अ.क्र	चुकांचे स्वरुप (Category)	परीक्षा परिषदेने करावयाची कारवाई(Action to be taken by the M.S.C.E.)	
		पुर्वीची शिक्षासुची	प्रस्तावित शिक्षा सुची
१	ज्या परीक्षेच्या कामासाठी नियुक्ती झाली आहे. त्या परीक्षेस बसलेल्या जवळच्या नातेवाईकांची माहिती लपवून ठेवणे.	पुढील २ परीक्षांच्या कामासाठी " परीक्षक" म्हणून नियुक्त न करणे.	पुढील २ परीक्षांच्या कामासाठी " परीक्षक"/ समीक्षक म्हणून नियुक्ती करु नये. मानधन अदा करु नये किंवा अदा केल्यास वसूल करावे.
२	तपासलेल्या उत्तरपत्रिकेमध्ये फेरपडताळणी करतांना त्यामध्ये चुका आढळून येणे.	पुढील २ परीक्षांच्या कामासाठी नियुक्त करु नये.	पुढील २ परीक्षांच्या कामासाठी नियुक्ती करु नये परीक्षक व समीक्षक यांचे मानधन अदा करु नये किंवा अदा झाले असल्यास वसूल करणे.
३	उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर गुणांची नोंद अथवा गुणयादीवर उतरवितांना चुका करणे अथवा चुकीचे गुण नोंदविणे.	१ चुकीसाठी १ परीक्षा, २ चुकांसाठी २ परीक्षा व ३ किंवा ३ पेक्षा अथवा त्यापेक्षा जास्त परीक्षांच्या कामासाठी नियुक्त करु नये.	पुढील २ परीक्षांच्या कामासाठी नियुक्ती करु नये परीक्षक व समीक्षक यांचे मानधन अदा करु नये किंवा अदा झाले असल्यास वसूल करणे.
४	गुणांच्या बेरजा चुकविणे, गुणांच्या वर्गीकरण (Transfarring of marks) चुकीचे करणे इ. हलगर्जीपणा, अनियमितपणा तसेच गुणांच्या चुकीच्या नोंदी करणे अथवा गुण न नोंदविणे.	पुढील ३ परीक्षांसाठी नियुक्त करु नये.	पुढील २ परीक्षांसाठी परिक्षक व समीक्षक दोघांनाही नियुक्त करू नये. मानधन अदा करु नये किंवा अदा झाले असल्यास वसूल करणे.
५	परिषदेच्या आदेशानुसार सूचनानुसार कार्यवाही न करणे, गुणदान योजनेस अनुसरुन काम न करणे.	पुढील २ परीक्षांसाठी नियुक्त करु नये.	पुढील २ परीक्षांसाठी परीक्षकांची नियुक्ती करु नये. मानधन अदा करु नये.
६	उत्तरपत्रिका तपासतांना काही प्रश्नांची/ उपप्रश्नांची उत्तरे अथवा उत्तराचा काही भाग न तपासणे अथवा त्या उत्तरास गुणदान न करणे.	पुढील २ परीक्षांसाठी नियुक्त करु नये.	पुढील २ परीक्षांसाठी परीक्षकांची नियुक्ती करु नये. मानधन अदा करु नये.
७	गुणयाद्या व उत्तरपत्रिका जमा करतांना अक्षम्य विलंब करणे.	पुढील ४ परीक्षांसाठी नियुक्त करु नये.	पुढील २ परीक्षांसाठी परीक्षकांची नियुक्त करु नये. मानधन अदा करु नये.

शिक्षासूची - (Punishment)

परिशिष्ट - क (Appendix- C)

परीक्षा सुरु असताना अथवा परीक्षेचा निकाल घोषित केल्यानंतर परीक्षार्थी व त्यांचे संबंधितांनी काही गैरप्रकार केल्यास त्यांचे विरुध्द करावयाच्या शास्ती सुची खालीलप्रमाणे :-

अ.क्र	चुकांचे स्वरुप (Category)	परीक्षा परिषदेने करावयाची कारवाई(Action to be taken by the M.S.C.E.)	
		पुर्वीची शिक्षासुची	प्रस्तावित शिक्षा सुची
१	उत्तरपत्रिकेतील पत्र लिहिण्याच्या प्रश्नाच्या उत्तरात अथवा अन्य कोणत्याही उत्तराच्या मसुद्यात विद्यार्थ्याने स्वत:चे नाव लिहिणे	परीक्षार्थ्यास समज (Warning) देणे. परीक्षार्थीची त्या परीक्षेची संपादणूक रद्द करणे.	महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेमार्फत घेण्यात येणाऱ्या शासकीय वाणिज्य प्रमाणपत्र परीक्षा (GCC) टंकलेखन/ लघुलेखन सर्व विषयांकरीता सदर परीक्षांची संपादणूक रद्द करावी.
२	उत्तरपत्रिकेमधून परीक्षकास काही आक्षेपार्ह संकेत/ सूचना करणे.		
३	उत्तरपत्रिकेत अनावश्यक/ आक्षेपार्ह मजकूर लिहिणे.		
४	उत्तरपत्रिकेत विशिष्ट नाव व पत्ता लिहून परीक्षकास आमिष दाखविणे.		
५	उत्तरपत्रिकेस चलनी नोट/ नोटा जोडणे.	परीक्षार्थीची त्या परीक्षेची संपादणूक रद्द व पुढील एका परीक्षेस बसण्यास प्रतिबंध करावा.	उमेदवाराची सदर परीक्षेतील संपादणूक रद्द करुन महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेमार्फत घेण्यात येणाऱ्या शासकीय वाणिज्य प्रमाणपत्र परीक्षा (GCC) टंकलेखन/ लघुलेखन सर्व विषयांच्या पुढील १ परीक्षेस बसण्यास प्रतिबंध करावा.
६	परीक्षा सुरु असताना अन्य विद्यार्थ्यांशी चर्चा करणे अथवा बोलणे.	संबंधित विद्यार्थ्यांना परीक्षा हॉलच्या बाहेर काढणे. तत्पूर्वी त्यांचेकडून लेखी हमीपत्र घेणे. संबंधित विद्यार्थ्याची सदर परीक्षेची संपादणूक रद्द करणे.	संबंधित विद्यार्थ्यांना परीक्षा हॉलच्या बाहेर काढणे. तत्पूर्वी त्यांचेकडून लेखी कबुली जबाब/ हमीपत्र घेणे अथवा त्याबाबतचा पंचनामा करणे. संबंधित विद्यार्थ्यांची सदर परीक्षेची संपादणूक रद्द करणे.

अ.क्र	चुकांचे स्वरुप (Category)	परीक्षा परिषदेने करावयाची कारवाई(Action to be taken by the M.S.C.E.)	
		पुर्वीची शिक्षासुची	प्रस्तावित शिक्षा सुची
७	बाहेरुन आणलेली परीक्षेशी संबंधित कागदपत्रे, प्रश्नपत्रिकेतील टंकलेखन केलेले अथवा लिहून आणलेले लघुलेखनाचे उतारे इत्यादी आढळून आल्यास.	संबंधित विद्यार्थ्याचे लेखी म्हणणे ताब्यात घेऊन नंतर तात्काळ परीक्षाहॉलच्या बाहेर घालवून देणे. संबंधित विद्यार्थ्याची चालू परीक्षेची संपादणूक रद्द करणे व पुढील २ परीक्षांना बसण्यापासून त्यांना प्रतिबंध करणे.	संबंधित विद्यार्थ्याचे लेखी म्हणणे घेऊन तात्काळ परीक्षाहॉलच्या बाहेर घालवून देणे. संबंधित विद्यार्थ्याची सदर परीक्षेची संपादणूक रद्द करणे व महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेमार्फत घेण्यात येणाऱ्या शासकीय वाणिज्य प्रमाणपत्र परीक्षा (GCC) टंकलेखन/ लघुलेखन सर्व विषयांच्या पुढील दोन परीक्षांना बसण्यापासून विद्यार्थ्यास प्रतिबंध करणे. तसेच संबंधित विद्यार्थ्यावर केंद्रसंचालकांनी FIR दाखल करावा. सदर प्रकरणी पर्यवेक्षक व केंद्रसंचालक यांनी विद्यार्थ्याशी संगनमत केल्याचे चौकशीअंती निष्पन्न झाल्यास पर्यवेक्षक व केंद्रसंचालक यांचेवर सक्षम अधिकाऱ्यामार्फत शिस्तभंगाची कारवाई प्रस्थावित करावी.
८	दोन अथवा दोनपेक्षा अधिक विद्यार्थ्यांनी परीक्षाहॉल मधील सर्व विद्यार्थ्यांनी मिळून सामूहिक कॉपी प्रकार केल्याचे निदर्शनास आल्यास.	संबंधित विद्यार्थ्याचे लेखी निवेदन घेऊन त्यांना परीक्षागृहाच्या बाहेर काढून देणे व संबंधित विद्यार्थ्याची चालू परीक्षेची संपादणूक रद्द करणे व पुढील २ वर्षांसाठी त्यांना वंचित करणे.	संबंधित पर्यवेक्षकाचे लेखी निवेदन घेऊन त्यांना परीक्षागृहाच्या बाहेर काढून देणे व संबंधित विद्यार्थ्याची सदर परीक्षेची संपादणूक रद्द करणे व महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेमार्फत घेण्यात येणाऱ्या शासकीय वाणिज्य प्रमाणपत्र परीक्षा सर्व विषयांच्या पुढील २ वर्षांसाठी प्रतिबंध करणे. सदर प्रकरणी पर्यवेक्षकही दोषी असल्यास केंद्रसंचालकांनी पर्यवेक्षकावर गुन्हा दाखल करावा.
९	एखाद्या विद्यार्थ्याच्या जागी तोतया (Dummy) विद्यार्थी परीक्षा देत असल्याचे निदर्शनास आल्यास.	तोतया विद्यार्थ्याचे लेखी निवेदन घेणे व परीक्षा केंद्रसंचालकाने त्याचेविरुध्द एफ.आय.आर. दाखल करुन तसे परीक्षा परिषदेस तात्काळ कळविणे. ज्याच्या ऐवजी परीक्षा दिली त्या मूळ विद्यार्थ्याची उत्तरपत्रिका जप्त करुन त्याची चालू परीक्षेतील संपादणूक रद्द करणे व पुढील ५ परीक्षांना बसण्यापासून त्यास प्रतिबंध करण्यात येईल.	तोतया विद्यार्थ्याचे लेखी निवेदन घेणे व परीक्षा केंद्रसंचालकाने मूळ विद्यार्थी व तोतया विद्यार्थी या दोघांचे विरुध्द F.I.R दाखल करुन तसे परीक्षा परिषदेस तात्काळ कळविणे. उत्तरपत्रिका जप्त करुन त्याची सदर परीक्षेतील संपादणूक रद्द करणे व महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेमार्फत घेण्यात येणाऱ्या शासकीय वाणिज्य प्रमाणपत्र परीक्षा (GCC) टंकलेखन/ लघुलेखन सर्व विषयांच्या पुढील ४ वर्ष बसण्यापासून त्यास प्रतिबंध करावा तसेच पर्यवेक्षक दोषी असल्यास पर्यवेक्षकावर सेवा शर्ती नुसार शिस्तभंगाची कारवाई करावी.

अ.क्र	चुकांचे स्वरुप (Category)	परीक्षा परिषदेने करावयाची कारवाई(Action to be taken by the M.S.C.E.)	
		पुर्वीची शिक्षासुची	प्रस्तावित शिक्षा सुची
१०	एकाच विद्यार्थ्याच्या आसन क्रमांकाच्या दोन उत्तरपत्रिका असल्याचे आढळून आल्यास.	योग्य ती चौकशी करुन संबंधित विद्यार्थ्याची परीक्षेतील संपादणूक रद्द करुन पुढील दोन परीक्षांना बसण्यापासून वंचित करण्यात येईल.	चौकशी करुन संबंधित विद्यार्थ्याची परीक्षेतील संपादणूक रद्द करुन महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेमार्फत घेण्यात येणाऱ्या शासकीय वाणिज्य प्रमाणपत्र परीक्षा (GCC) टंकलेखन/ लघुलेखन विषयांच्या पुढील दोन परीक्षांना बसण्यापासून प्रतिबंध करावा. या प्रकरणी पर्यवेक्षक व केंद्रसंचालकलही दोषी आढळल्यास चौकशीअंती पर्यवेक्षकावर व केंद्रसंचालकांवर सेवा शर्ती नुसार शिस्तभंगाची कारवाई करावी.
११	अधिकृत बॅचला असलेल्या संकेताक्षराची प्रश्नपत्रिका न सोडविता अनधिकृत संकेताक्षराची प्रश्नपत्रिका सोडविलेली असल्याचे निदर्शनास आल्यास	योग्य ती चौकशी करुन संबंधित विद्यार्थ्याची परीक्षेतील संपादणूक रद्द करुन पुढील एका परीक्षेस बसण्यास प्रतिबंध करणे.	चौकशी करुन संबंधित विद्यार्थ्याची परीक्षेतील संपादणूक रद्द करुन पुढील दोन वर्षासाठी सर्व विषयांच्या परीक्षेस बसण्यास प्रतिबंध करावा. पर्यवेक्षकावर व केंद्रसंचालकांवर सेवा शर्ती नुसार शिस्तभंगाची कारवाई करावी.
१२	टंकलेखन विषयाच्या उत्तरपत्रिकेत विभाग I विभाग II हे प्रश्न अथवा त्या एकूण प्रश्नांपैकी कोणताही एक अथवा दोन प्रश्नांचे उत्तर दोन वेळा सोडविणे.	योग्य ती चौकशी करुन दोषी विद्यार्थ्याची परीक्षेतील संपादणुक रद्द करुन पुढील एका परीक्षेस बसण्यास प्रतिबंध करणे.	चौकशी करुन टंकलेखन विषयाच्या विभाग I चे गुणदान नियमानुसार करावे मात्र विभाग II दोनदा सोडविला असल्यास त्या विद्यार्थ्याची चौकशीअंती त्या परीक्षेतील संपादणुक रद्द करावी. पर्यवेक्षकावर त्यांच्या सेवा शर्ती नुसार शिस्तभंगाची कारवाई करावी.
१३	लघुलेखन विषयाच्या उत्तरपत्रिकेत कोरीकृतीनुसार (outlines) भाषांतर केलेले नसणे, कोरीकृती शिसपेन्सिलने न घेणे, कोराकृत्या न काढता पूर्ण शब्द लिहून घेणे, कोराकृत्या घेतांना संशयास्पद खाडाखोड करणे इ.	योग्य ती चौकशी करुन दोषी विद्यार्थ्याची परीक्षेतील संपादणुक रद्द करुन पुढील एका परीक्षेस बसण्यास प्रतिबंध करणे.	चौकशी करुन दोषी विद्यार्थ्याची परीक्षेतील संपादणुक रद्द करुन पुढील सर्व विषयांच्या २ परीक्षेस बसण्यास प्रतिबंध करणे. मात्र चौकशीसाठी विद्यार्थी गैरहजर राहिल्यास महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेमार्फत घेण्यात येणाऱ्या शासकीय वाणिज्य प्रमाणपत्र परीक्षा (GCC) टंकलेखन/ लघुलेखन सर्व विषयांच्या पुढील ४ परीक्षांना बसण्यास प्रतिबंध करणे.
१४	लघुलेखनाच्या उत्तरपत्रिकांच्या हस्ताक्षरात विषयात साम्य असणे, सर्व उत्तरपत्रिकांमधील उत्तरेही एकसारखी आढळून येणे	योग्य ती चौकशी करुन दोषी विद्यार्थ्याची परीक्षेतील संपादणुक रद्द करुन पुढील एका परीक्षेस बसण्यास प्रतिबंध करणे. केंद्रसंचालकांचीही चौकशी करुन त्यांनाही जबाबदार धरण्यात यावे.	दोषी विद्यार्थ्याची सखोल चौकशी करुन सदर परीक्षेतील संपादणुक रद्द करुन महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेमार्फत घेण्यात येणाऱ्या शासकीय वाणिज्य प्रमाणपत्र परीक्षा (GCC) टंकलेखन/ लघुलेखन सर्व विषयांच्या पुढील ४ परीक्षांना बसण्यास प्रतिबंध करणे. पर्यवेक्षक व केंद्रसंचालकांचीही चौकशी करुन दोषी आढळल्यास त्यांचेवरही सेवा शर्ती नुसार शिस्तभंगाची कारवाई करावी.

अ.क्र	चुकांचे स्वरुप (Category)	परीक्षा परिषदेने करावयाची कारवाई(**Action to be taken by the M.S.C.E.**)	
		पुर्वीची शिक्षासुची	प्रस्तावित शिक्षा सुची
१५	लघुलेखनाची उत्तरपत्रिका प्रश्नपत्रिकेप्रमाणे हुबेहुबे उतरविलेली असणे.	योग्य ती चौकशीकरुन संबंधित विद्यार्थ्यांची परीक्षेतील संपादणुक रद्द करुन पुढील ३ परीक्षेस बसण्यास प्रतिबंध करणे. केंद्रसंचालकांचीही चौकशी करुन त्यांनाही जबाबदार धरण्यात यावे.	प्रकरणाची सखोल चौकशी करुन दोषी विद्यार्थ्यांची परीक्षेतील संपादणुक रद्द करुन महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेमार्फत घेण्यात येणाऱ्या शासकीय वाणिज्य प्रमाणपत्र परीक्षा (GCC) टंकलेखन/ लघुलेखन ४ परीक्षेस बसण्यास प्रतिबंध करणे. पर्यवेक्षक व केंद्रसंचालकांचीही चौकशी करुन दोषी आढळल्यास त्यांचेवरही शिस्तभंगाची कारवाई करावी.
१६	परिषदेच्या परवानगीशिवाय विषय/बॅच/ केंद्रबदल करणे.	विद्यार्थ्याची परीक्षेतील संपादणुक रद्द करुन Absent निकाल जाहीर करणे.	विद्यार्थ्याची सदर परीक्षेतील संपादणुक रद्द करावी.
१७	उत्तरपत्रिका फाडलेली आढळणे		केंद्रसंचालकांकडून खुलासा मागविणे व परिषदेच्या मालमत्तेचे नुकसान केल्याबद्दल त्या विद्यार्थ्यास परीक्षा परिषदेच्या सर्व विषयांच्या परीक्षांसाठी पुढील दोन वर्षे बसण्यापासून प्रतिबंध करावा.
१८	न सोडविलेल्या उत्तरपत्रिकेच्या कोऱ्या भागावर तसेच छापलेल्या भागावर लाल रेषा नसणे.		पर्यवेक्षक व केंद्रसंचालक यांच्यावर सेवा शर्ती नुसार शिस्तभंगाची कारवाई करावी.
१९	पुर्वी परीक्षा पास असूनही जी.सी.सी. परीक्षेसाठी पुन्हा प्रविष्ट होणे.		असे निदर्शनास आल्यास त्या विद्यार्थ्याला महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेमार्फत घेण्यात येणाऱ्या शासकीय वाणिज्य प्रमाणपत्र परीक्षा (GCC) टंकलेखन/ लघुलेखन सर्व विषयांच्या पुढील २ परीक्षांसाठी प्रतिबंध करावा. संबंधित विरोधात पोलिस कारवाई करावी.
२०	केंद्रसंचालकाच्या परवानगीशिवाय मशिन बदल करणे.		विद्यार्थ्याची सदर परीक्षेतील संपादणुक रद्द करावी.
२१	उत्तरपत्रिके वर व्हाईटनरचा वापर केलेला आढळणे.		विद्यार्थ्याची सदर परीक्षेतील संपादणुक रद्द करावी.
२२	उत्तरपत्रिकेस मुखपृष्ठ नसणे किंवा मुखपृष्ठांची अदलाबदल करणे.		विद्यार्थ्याची सदर परीक्षेतील संपादणुक रद्द करावी.